

איך לכתוב טור דעה?

אם יש לכם עמדה ואתם מסוגלים לנסח אותה - גם אתם יכולים לכתוב טור דעה לעיתון. ד"ר אבי גרפינקל, ראש מרכז הכתיבה במרכז האקדמי שלם, מונה את המרכיבים שיעזרו להפוך את מאמר הדעה שלכם לטור מנצח

חברה הישראלית מספקת לנו שלל נושאים להתווכח עליהם, בין אם אלה אחוזי הגיוס לצבא, הרכב הממשלה, שיטת בחירת השופטים או אפליה ושוויון בקבלה לעבודה. כמעט כל דעה זוכה להתנגדות, וכל טיעון מנצח מאתגר על ידי עמדה שנונה. כמעט לכל אחד מאתנו יש דעה ברוב הנושאים – אבל איך מצליחים לנסח אותה בבהירות? איך לכתוב טור דעה שיצליח להכות גלים ולהיכנס לעמודי הדעות בעיתון או באתרים הגדולים?

המטרה בכתיבת מאמר דעה היא לשכנע את הקוראים ולהניעם לפעולה. מאמר דעה מוצלח מזהה בעיה בתופעה מסוימת או פגם שיש לפתור, וכותב המאמר מציע דרך פעולה חלופית לתיקון המצב הקיים. מאמר טוב מבטא חשיבה ביקורתית, קריאה לשינוי המצב הקיים וערעור על המובן-מאליו.

הנה כמה מרכיבים שיעזרו לכם לכתוב מאמר דעה ראוי לשמו. לא כל המרכיבים חייבים להופיע במאמר, אבל כדאי לשלב בתוכו לפחות חלק מהם, כאשר המינוח והסדר משתנים.

1. בחרו נושא חם

יש לבחור נושא אחד, אקטואלי וממוקד – הקשור באירועים שקרו בשבוע האחרון לכל היותר. רצוי לבחור נושא שלכותב בקיאות בו ואכפתיות כלפיו. העילה האקטואלית צריכה להיות מוצגת כבר בפסקת הפתיחה.

2. צרפו מחקר אובייקטיבי

מאמר המכיל עובדות, נתונים מספריים מדויקים או דוגמאות קונקרטיות וספציפיות מבסס את סמכות הכותב בעיני הקורא. מצאו מקורות מבוססים להסתמך עליהם, והביאו בקצרה את מסקנותיהם. במידה והמאמר מתפרסם במרשתת, תוכלו לקשר למחקר המלא ולהגביר את אמינות הטיעון שלכם.

3. תנו תיאור אובייקטיבי ואינפורמטיבי של הבעיה/ התופעה

יש להציג לקורא את הנושא הנידון בצורה בהירה ולספק לו את הרקע הדרוש להבנת המאמר וההקשר. ניתן להיעזר ב'חמשת הממים': **מי**, **מה**, **מתי**, **מדוע** ו**מקום**. סיפוק המידע יעזור לקורא להבין את המאמר בקלות ויעודד אותו לנקוט עמדה כלפיו. הוא עלול להסכים עם עמדתך או להתנגד לה, אך הוא לא יישאר אדיש.

4. נסחו עמדה מרכזית שניתן לנסחה במשפט

בסופו של דבר כולם רוצים להגיע לתכל'ס. למה שלא תעזרו להם? נסחו את תכלית המאמר בשורה אחת פשוטה ושבצו אותה במקום הנכון. על העמדה להיות ברורה באשר לניתוח הבעיה ובאשר לפתרון המוצע על ידיכם.

5. התמודדו עם טענות יריבות

אל תנסו לעבוד על הקוראים שלכם. הם יודעים שיש עוד דעות מלבד הדעה שאותה אתם מציגים, והם מצפים מכם להתמודד איתן. יש לזהות את היריבים ולנסח בבהירות את טענותיהם תוך שמירה על הגינות ונימוס. על מנת להתמודד ביעילות עם טענות-הנגד, יש למצוא כשלים ספציפיים, ולא לדחותן במשפטים כלליים והנחות בלתי מבוססות. מותר לעקוץ בעדינות, להשתמש בסרקזם, אירוניה ושאלות רטוריות – כל עוד נשמרת הנימה המקצועית.

6. הציעו פתרון לבעייה

על הפתרון שלכם להיות קונקרטי, ריאלי ושונה מהפתרון המקובל. חשוב שהפתרון החדש יוצג כטוב ויעיל מהישן. כמו כן יש לנמק מדוע הוא יעיל או ראוי יותר מקודמו. על הפתרון החלופי להוות חידוש ביחס לפתרונות הקיימים בתחום, ורצוי שגם בנימוקים התומכים בו יימצא חידוש.

7. סכמו את העמדה שלכם

כאשר סיימתם להציג את הנושא, לשטוח את טענותיכם ולהפריך את הדעות המנוגדות, חזרו על הטענה שלכם בתמציתיות תוך קריאה לפעולה בדרך שהוצעה במאמר. בדרך זו תחזקו את המסר הנובע מן המאמר, ותקבעו אותו בראש הקוראים.

8. סיימו בשורת מחץ שנונה

כדאי מאוד שהשורה האחרונה במאמר תהיה רעננה ואפילו משעשעת, כך תגרמו לקוראים לסיים את המאמר בתחושה טובה ש"היה שווה לקרוא אותו". עם זאת, בנקודה זו (כמו בשאר המאמר) חשוב להימנע משפה המובנת רק לאנשים העוסקים בתחום ומקלישאות.